

Consiliul Județean Harghita
Harghita Megye Tanácsa

HMTJ 24/2014 (17.11.2014)

Ikt. szám: 25169/17.11.2014

JELENTÉS

A Harghita megyei szakoktatás helyzete

Előterjesztő: Elemző csoport

A JELENTÉSTERVEZET ELŐTERJESZTÉSÉNEK IDŐPONTJA 2014. OKTÓBER 28.

Referenciadokumentumok:

Javaslat a Kárpát-medencei Szakképzési Klaszter kialakítására és a szakképzési célok megvalósítását szolgáló GINOP konstrukció kialakítására

Német szakképzési modell Romániában – az Alege-ți drumul program bemutatása

Iskola és pályaorientációs tevékenységek a pszichopedagógiai hálózatban – a Hargita Megyei Nevelési Tanácsadó és Erőforrás Központ beszámolója

A székelyföldi szakképzés/szakoktatás fejlesztési lehetőségei – Összefoglaló a Hargita megyei ez irányú javaslatokról, programokról, kezdeményezésekről

A mezőgazdasági szakképzéssel kapcsolatos egyeztetések beszámolója – A Hargita Megyei Agrárkamara beszámolója

A homoródfürdői ifjúsági és turisztikai komplexum kihasználhatóságának elemzése

Gyakorlati módszerek körvonalazása a romániai magyarság elvándorlásának a megakadályozására – Borboly Csaba előadása a kereszténydemokrata fórumon, Maksa

Szakképzés – A versenyképesség eszköze, Borboly Csaba tuskányosi beszéde, 2014

I. Felvezető

A fiatalok külföldi munkavállalása egyre aggasztóbb méreteket ölt egész Székelyföldön, így a fiatalokat célzó munkahelyteremtés és a szakoktatás kérdése nagyobb prioritást kell, hogy élvezzen térségünkben.

Számos olyan szakma van napjainkban, amely szakembereire van kereslet, mégis hiányszakmaként tartják számon. Félő, hogy e szakmák szakemberei, ha kiüregednek, nem lesz utánpótlás. Így mielőbb fel kell térképezni ezeket a szakmákat és minőségi, gyakorlati képzéseket elindítani ezeken a területeken.

Hargita Megye Tanácsa évek óta dolgozik a probléma kezelésén, bevonva a tanfelügyelőség és a Hargita Megyei Agrárkamara munkatársait, illetve Bőjte Csaba ferences szerzetest is. Ezek mellett számos programot, kezdeményezést támogat, ilyenek az agrárkamara által szervezett tanfolyamok, a Hargita Megyei Művészeti Népiskola képzései, a pályaaorientációs tanácsadás és a fiatalokat célzó pályázati rendszer. Az agrárkamara és a Soros Oktatási Központ ugyanakkor felnőttoktatási programokat is indított, amelyek szintén jelentős szerepet játszanak a probléma megoldásában.

A szakoktatás minőségének javításával és kiterjesztésével esélyt kaphatnak a fiatalok az itthon boldogulásra, így kiemelt figyelmet kell fordítani a téma körüljárására. A továbbiakban, az ezzel kapcsolatos problémákat, törekvéseket, elért eredményeket és további lehetőségeket tekintjük át.

II. Előzmények

A szakképzés a rendszerváltás vesztesei közé tartozik térségünkben, hiszen e terület teljes mértékben háttérbe szorult az átalakult oktatási rendszerben. Magyarországon már látszanak a szakképzés fellendülésének jelei, de vidékünkön a magyar nyelvű szakoktatás továbbra is alulmarad a minőség és a teljesítmény szempontjából.

Amint az a Kárpát-medencei Szakképzési Klaszter nevű kezdeményezés létrehozásának koncepciójából kiderül, „a legfőbb problémát a térségben a szakképzési rendszer alulfinanszírozottságából adódó minőségi lemaradás, a piaci igényekhez rugalmatlanul alkalmazkodó képzési struktúra, a duális képzési módszerek hiánya, valamint a szakképzés alacsony társadalmi presztízse jelenti”. A koncepciót megfogalmazó szakemberek szerint ezek a problémák a Duna-régió egészét jellemzik, és a szakmunkások hiánya, illetve a szakképzetlen munkavállalók nagyarányú munkanélkülisége a régióban a vállalkozások versenyképességére is kedvezőtlen hatással van.

A kettős állampolgársággal járó kedvező körülmények nem csupán a határon túli képzésekhez való hozzáférést tették elérhetőbbé, hanem új kapukat nyitottak meg a külföldi

munkavállalás terén is. Az időszakos vagy végleges elvándorlás problémája így még inkább előtérbe került a romániai magyar társadalomban. Napjainkban nem a beolvadás, hanem sokkal inkább az elvándorlás az egyik legjelentősebb probléma.

Ezzel kapcsolatban a sokat hangoztatott dél-tiroli autonómiamodellelől mindenképpen megtanulható az, hogyan képes egy térség otthon tartani a fiataljait, foglalkoztatni őket, családi gazdaságokra, kisvállalkozásokra alapozva, s ezáltal autonóm gazdaságot működtetni. Mindez nem valósulhat meg az oktatás piaci igényekhez alakítása, munkahelyek teremtése és a szakképzés presztízsének növelése nélkül. Ezeket a lépéseket kell a megyének is szem előtt tartania az elvándorlás megfékezése érdekében.

Az oktatás piaci igényekhez alakításában, a szakképzés presztízsének javulásában meghatározó szerepet játszanak a különböző pályaorientációs tevékenységek. Amint a Hargita Megyei Nevelési Tanácsadó és Erőforrás Központ jelentéséből kiderül, a pályaválasztásban meghatározó szerepet játszanak a pedagógusok, iskolai tanácsadók, ám gyakran e tanácsadási tevékenységet nem kifejezetten arra szakosodott személyek látják el. A rendszer ezért nem elég hatékony és eredményes.

A szakoktatás minőségének javítása nem kifejezetten az erdélyi magyarság problémája, hanem a Duna-régióhoz tartozó országok teljességére kihatással levő probléma, ezért fontos keresni a közös kapcsolódási pontokat, együttműködési lehetőségeket akár a románlakta vidékekkel, akár a magyarországi intézményekkel. Hargita Megye Tanácsa több olyan kezdeményezést indítványozott, amelyek egy magyarországi együttműködési rendszer kiépítésére irányulnak. Mivel Magyarország kiemelten és eredményesen foglalkozik a témakörrel, így számos, szakképzéssel, pályaorientációs tanácsadással, tangazdasággal kapcsolatos, jó gyakorlatot és tapasztalatot a megyében is meg lehetne valósítani. Ezért fontos a célirányos együttműködési lehetőségek keresése, hiszen ez lehet egy alapja annak, hogy a fiatalok, akik nem tudnak egyetemen továbbtanulni, olyan szakmai képzést kapjanak, amivel itthon is érvényesülhetnek, ahelyett, hogy külföldön keresnének munkát.

A szakképzés fellendítése érdekében a romániai magyar társadalomban újra kell építeni a bizalmat a vállalkozók felé. Kiemelendő a magas színvonalú, elméleti és gyakorlati oktatáson alapuló gyakornoki programok indítása ösztöndíjak biztosításával, amihez elengedhetetlen az oktatási intézmények és a vállalkozói szféra együttműködése. Olyan stratégiákat kell kidolgozni, amelyekkel támogatják a fiatalok kezdő vállalkozásait. Hatékony munkaerő-elhelyező szolgáltatásra van szükség, ami kapcsolatot teremt az oktatási intézmények, a vállalkozói szféra és a civilszervezetek között, ezáltal pedig elősegíti a fiatalok elhelyezkedését a munkaerőpiacon.

Nyilvánvalóan a munkahely és a napi kenyér nem elegendő ahhoz, hogy itthon maradjanak a fiatalok. Szükség van a családok támogatására, szükség van a kultúra és művelődés eljuttatására a legelzártabb településekre is, ugyanakkor az egyházak is fontos szerepet töltenek be ebben a folyamatban.

III. A szakoktatás fellendítésében elért eredmények

A megyei szakoktatás fellendítése érdekében több kezdeményezés és program is létrejött. Az iskolaválasztási és pályaorientációs tanácsadás az egyik legfontosabb ilyen szolgáltatás, amelyet a tanulók és a szülők is igényelhetnek. E tevékenység célja sajátos személyiségvizsgáló eszközök (tesztek, kérdőívek, strukturált gyakorlatok stb.) alkalmazásával felmérni a tanuló személyes és szociális kompetenciáit, azon személyiségjegyeit, amelyek egyes szakmák gyakorlásához szükségesek. Ide tartozik a tanulót leginkább befolyásoló motívumok, szükségletek, jövőbeli célok vizsgálata, a képességfelmérés, érdeklődésfelmérés, érdeklődés és képesség egyeztetése, információk az iskolarendszerről, a szakmákról, illetve a szakmák gyakorlásához szükséges képességekről.

A tanácsadás után a konkrét oktatásra, képzésekre kell fektetni a hangsúlyt. A megyében is vannak ilyen tevékenységek, amelyek között vannak országos szintű, illetve helyi kezdeményezések is.

- I. Országos kezdeményezésként megemlíthető a Műszaki és Szakoktatás Fejlesztésének Országos Központja (CNDIPT) és az oktatási minisztérium által 2012-ben újraindított Alege-ți drumul (Válassz utat!) nevű program, amely a szakoktatás fellendítésére irányul, és a német duális oktatási modellen alapszik.

A „Válassz utat!” nevű programban részt vevő tanulók az elméleti ismereteiket a szakmunkásképző iskolákban sajátítják el, a gyakorlati oktatásuk pedig gazdálkodó szervezeteknél, költségvetési szerveknél zajlik. A képzés időtartama kettőtől három évig terjed, a célcsoportot pedig a kilenc vagy nyolc osztályt végzett tanulók jelentik. E képzési formával a diákok olyan modern szaktudást és biztos munkahelyet szerezhetnek, amelyek igazodnak a munkaerő-piaci igényekhez. Szakosztályokat csak olyan iskolák indíthatnak, amelyek biztosítani tudják, hogy az oktatás jelentős részét gyakorlati órák tegyék ki, ezt pedig különböző, cégekkel, vállalatokkal kötött szerződések segítik elő. A hároméves szakiskola első évében az órák 60 százalékában gyakorlati oktatás zajlik a partnercégeknek. A harmadik évben az órák 75 százalékát teszi ki a gyakorlati oktatás. Az esélyegyenlőség továbbra is adott, a kétéves/hároméves szakiskola elvégzése után a fiatalok különbözeti vizsgával beiratkozhatnak egy elméleti vagy szakgimnáziumba, és leérettségizhetnek.

A szakoktatásban részt vevő diákok a szakképzést támogató nemzeti programon keresztül havi 200 lejes támogatásban (szakmai ösztöndíjban) részesülnek, a 2012-es évi 1062-es számú határozat értelmében. Az oktatási minisztérium a Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Programból (POS-DRU), az Európai Szociális Alapból finanszírozza kb. 8000 tanuló havi 200 lejes szakképzési ösztöndíját. A programra a szaktárca 100 millió eurót hívott le.

A tanulók számára a vállalatok üzemi képzőhelyei teremtik meg a legjobb feltételeket a modern és piacképes szakmai gyakorlati ismeretek elsajátítására. A munkáltatók támogatják a tanulókat (ha erre lehetőség van), és további ösztöndíjat adnak a diákok számára.

A 2013–2014-es tanévben a kétéves szakmunkásképzésre Hargita megyében 25 szakiskolai osztály indítását hagyta jóvá az oktatási minisztérium, a 700 helyre 430 diák iratkozott be. Keresettebb szakmáknak az autószerelő és az építőipari szakképzések számítottak.

A 2014–2015-ös tanévben induló hároméves szakmunkásképzésre, Hargita megyében 25 szakiskolai osztály (amelyből 22 magyar osztály 616 hellyel és 3 román osztály 84 hellyel) indítását hagyta jóvá az oktatási minisztérium, a 700 helyre 690 diák iratkozott be. A keresett szakmákban – mint az autószerelő, kereskedő, pékipari szakon és a csíkszentmártoni Tivai Nagy Imre Szaklíceum agroturizmus szakán – túljelentkezés volt, felvételi vizsgákat szerveztek. Ugyanebben a tanévben a kétéves szakmunkásképzésre 20 szakiskolai osztály indítását hagyta jóvá az oktatási minisztérium megyénkben, az 560 helyre 381 diák iratkozott be.

Tanév	Az induló képzés időtartama	Jóváhagyott, indítható szakmunkás-képző osztályok száma	Betölthető helyek száma	Betöltött helyek száma	Keresettebb szakmák
2013–2014	2 év	25	700	430	autószerelő, szakmunkás építőipari
2014–2015	2 év	20	560	381	NA
2014–2015	3 év	25	700	690	autószerelő, kereskedő, pékipari szakmunkás, agroturizmus

A megyében 14 szakmunkásképző iskola kötött szerződést 140 magáncéggel, hogy a gyakorlati oktatást megszervezzék, kőműveseket, ácsokat, víz- és gázszerelőket, vendéglátós szakembereket, asztalosokat, bányászokat, autóbádogosokat, fodrászokat és háztartásigépjavitókat képezzenek a 2012-ben újraindult osztályokban.

- II. A lehetőségekhez mérten több helyi kezdeményezésű tevékenység is folyik a szakoktatás területén, így ezeket is érdemes megemlíteni.

A Hargita Megyei Agrárkamarával és a Hargita Megye Tanácsának Vidékfejlesztési Egyesületével folytatott többrendbeli egyeztetés után a 2014–2015-ös tanévtől a gyimesfelsőloki Árpád-házi Szent Erzsébet Római Katolikus Gimnáziumban egy szakmunkásképző osztály indult, agroturisztikai munkás képzésére szakosodva.

A Helyi Szakképzési Szociális Partnerséget Fejlesztő Bizottság 2014-es gyűlése alkalmával merült fel a beiskolázási terv kérdése. E tervben az agrárkamara azt a feladatot kapta, hogy kövesse a megyében levő mezőgazdasági szakok helyzetét. A gyűlésen született meg a javaslat, hogy minél több helyen induljanak mezőgazdasági képzések szakközépiskolai, illetve

szakmunkásképző osztályokban. Bár a bizottság javasolja a szakok elindítását, a döntést az iskolák hozzák. 2014–2015-ben a következő iskolákban indítottak valamilyen mezőgazdasági képzést:

Szakmunkásképzők	Terület	Szakmai képesítés	Osztályok száma	Létszám
Petőfi Sándor Szakközépiskola Csíkdánfalva	Mezőgazdaság	Agroturisztika	1	28
Tivai Imre Szakközépiskola Csíkszentmárton	Mezőgazdaság	Agroturisztika	1	28
Árpád-házi Szent Erzsébet Római Katolikus Gimnázium Gyimesfelsőlók	Mezőgazdaság	Agroturisztika	1	28
Zeyk Domokos Szakközépiskola Székelykeresztúr	Mezőgazdaság	Kertész	1	28

Szakközépiskolák	Terület	Szakmai képesítés	Osztályok száma	Létszám
Venczel József Szakközépiskola Csíkszereda	Élelmiszeripar	Élelmiszer-elemző technikus	1	28
Batthyány Ignác Kollégium Gyergyószentmiklós	Mezőgazdaság	Állat-egészségügyi technikus	1	28
Batthyány Ignác Kollégium Gyergyószentmiklós	Élelmiszeripar	Élelmiszer-elemző technikus	1	28
Eötvös József Szakközépiskola Székelyudvarhely	Élelmiszeripar	Élelmiszer-elemző technikus	1	28

Természetesen a szakoktatást nemcsak a tanulók számára kell elérhetővé tenni, hanem a felnőttek számára is. A felnőttoktatás és átképzés ugyanolyan fontos, mint az iskolai szakképzések. Így vannak olyan programok, amelyekre mind a diákok, mind a felnőttek jelentkezhetnek. A Hargita Megyei Művészeti Népiskola több szakkal járul hozzá a szakképzési programhoz. Ácsképzés, székelykapu-faragás, asztalosképzés, székelynépviselet-készítés, népi hangszerek készítése, bútorfestés, kerámiakészítés, népzenei képzés szakok közül választhatnak a tanulók. Ezek a képzések két- vagy háromévesek, a szakoktatás heti négy-öt órában zajlik, csoportos foglalkozások formájában, csoportonként hat-nyolc személlyel. A képzések 70%-a gyakorlat, a többi elméleti oktatás. Ezek a tanfolyamok jelenleg is benne vannak a népiskola kínálatában. Vannak szakok, amelyek már évek óta működnek a népiskolában, viszont vannak, amelyek a 2014–2015-ös tanévtől indulnak.

A Hargita Megyei Művészeti Népiskola rendhagyó küldetést vállal a megyében azáltal, hogy egyrészt szigorúan elkötelezi magát a hagyományos szakmák, praktikák és technikák tanítása mellett, másrészt szem előtt tartja, hogy a szaktudás mellett potenciálisan piacképes szakmai készségeket és képességeket fejlesszen, vállalkozói szintű előállítási és értékesítési összefüggéseket tegyen láthatóvá az ebben érdekelt diákjai számára. Az oktatás színvonalának növelése és a hatékonyabb, sikereesebb működés érdekében az iskola egyebek mellett előreirányozta a műhelyhelyszínek és a szakmai eszköztár fejlesztését, valamint tárgyalássorozatot kezdeményezett a Sapiaientia EMTE karaival az együttműködési területek megtalálása érdekében.

IV. Jövőbeni lépések, irányvonalak

Egy hasznos jövőbeni lépés lehet egy olyan, határokon átnyúló összefogás kialakítása, amellyel a más országokban már bevált gyakorlatokat hasznosítani lehet a megyében is. Egy ilyen lehetőség a Kárpát-medencei Szakképzési Klaszter, amelynek kezdeményezője Hargita Megye Tanácsa. Ez része azoknak az erőfeszítéseknek, amelyek a szakoktatás és a felnőttoktatás területére irányulnak.

A szakképzési összefogás, együttműködés kialakítása, a meglevő (elsősorban az államhatárok mentén megvalósult) kezdeményezések továbbvitele fontos segítség lehet. Az alapvető problémák megoldását azonban nem lehet egy ilyen összefogástól elvárni, ezek állami szintű megoldást kívánnak, ám ahhoz, hogy az erőfeszítések eredményesek legyenek, minden szinten el kell végezni a feladatokat, amelyek az egyes szereplőkre hárulnak.

A román oktatásügyi tárca feladata

1. országos pilot projektek indítása a duális (elméleti és gyakorlati oktatásra egyaránt alapuló) szakoktatás támogatására;
2. országos népszerűsítési kampányok indítása;
3. célirányos szakpolitikák és támogatási rendszer kidolgozása mind a foglalkoztatást, mind az oktatási rendszert illetően;
4. felnőttképzési intézmények támogatása.

A megyei tanács feladata

5. a szakképző iskolák, vállalkozók és szülők közti együttműködés, közös gondolkodás erősítése;
6. kezdeményező módon részt venni a határokon átnyúló szakképzési együttműködésben, segíteni a Kárpát-medencei szakképző iskolák, illetve a vállalkozói szervezetek közötti

együttműködést koordináló szakképzési klaszter életre hívását és működtetését, utóbbi szervezetnek megteremteni a székelyföldi leágazását, szervezeti hátterét.

A szakképző iskolák feladatai a következők:

7. együttműködési projektekben való részvétel, tudástranszfer;
8. a duális oktatási rendszer felé való közelítés;
9. hagyományos szakmák népszerűsítése;
10. pályaaorientációs tevékenységek által felhívni a diákok figyelmét a szakképzésben rejlő munkaerő-piaci lehetőségekre;
11. intézményvezetői és tanári továbbképzési programokban való részvétel;
12. ALUMNI programok bevezetése;
13. közbirtokossági források bevonása – ösztöndíjalap létesítése;
14. a beiskolázási tervekben az iskolák többsége kétprofilos szakosztályokat indítana, erre azonban nincs törvényes lehetőség. Ehhez kellene megfelelő lobbis országos szinten. Lényeges szempont az is, hogy ne csak rokon szakmákat párosíthassanak, hanem adott esetben akár ellentétes profilokat is.

A vállalkozók feladatai

15. inasprogramokban való részvétel;
16. szakgyakorlati lehetőség felajánlása;
17. pályaválasztási börzéken bemutatni a munkaerő-piaci keresletet;
18. a megye munkaerő-keresletéhez igazodó szakképzési programok friss végzettjei irányában növelni a bizalmat, a betöltetlen, szaktudást igénylő állásokra minél több ilyen fiatal alkalmazni; a megyei munkaerő-elhelyező ügynökség által nemrég közzétett, megüresedett munkahelyeket tartalmazó listából kitűnik, hogy azok többsége középfokú végzettséget feltételez, több mint 650 ilyen betöltetlen állás van jelenleg a megyében.

A szülők feladatai

19. hozzájárulni a szakoktatás presztízs-növeléséhez, akár saját jó példa hangsúlyozásával;
20. már a családban megerősíteni a hagyományos mesterségek iránti megbecsülést.

A szakképzés megerősítése, fellendítése érdekében Hargita Megye Tanácsa számos alkalommal foglalkozott a fiatalok itthon maradására irányuló stratégiák kidolgozásával (SEEMIG projekt), több egyeztetés volt a polgármesterekkel, a megyei tanfelügyelőség

vezetőségével, iskolaigazgatókkal és a témában jártas szakemberekkel, politikai szereplőkkel, amelyek során szem előtt tartották az általános, országos szinten felmerülő és az egyedi, helyi problémákat egyaránt.

Az egyeztetések során a jövőre vonatkozóan több irányvonalat határoztak meg:

21. szükség van egy felmérésre, a jövőbeni szakmák iránti keresletet feltárására, hogy viszonyítani lehessen a képzett szakemberek és a munkaerőpiac kérelmeinek arányát;
22. idegen és román nyelv oktatása, projektmenedzsment felnőttképző intézmény segítségével;
23. új felnőttképzési szakok akkreditálása az agrárkamara irányításával, az igények függvényében;
24. szakképzési online katalógus készítése – ahol a diákok egy helyen minden információt megtalálnak megyénk szakképzési lehetőségeiről;
25. a Székelyföldi Szakképzési Klaszter létrehozása: a térségben szükséges egy, a kínálati és keresleti oldalt egyaránt tömörítő szervezet létrehozása, amely a szakoktatás kérdéskörében hathatós intézkedéseket tud hozni;
26. az egyeztetéseken részt vevők körének bővítése a polgármesterekkel, egyházakkal, illetve vállalkozókkal;
27. egyeztetés a Hargita Megyei Nevelési-Tanácsadói és Erőforrás Központjával a tanácsadó tanárok pályaeorientációs tevékenységére vonatkozóan;
28. közösen dolgozni a szakoktatás presztízsének visszaállításán – kisfilmek készítése VII–VIII. osztályos diákoknak különböző szakmákról, ezek bemutatása osztályfőnöki órákon;
29. partnerség kialakítása Hargita Megye Tanácsa, a Hargita Megyei Ifjúsági Alapítvány és a dévai Szent Ferenc Alapítvány között a megyei tanács tanulmányi központjának működtetésére vonatkozóan, melyet a gyerekek gyakorlati oktatására használnának;
30. a diákok követése ALUMNI programokkal, az iskolák magyarországi példára kövessék két évig diákjaikat, hogy sikerült-e elhelyezkedniük, munkába állniuk;
31. ösztöndíjalap létrehozása, támogatás a szakoktatásban részt vevő diákoknak munkaruha biztosításával;
32. a szakoktatás népszerűsítése a sajtóban, a diákok, szülők tájékoztatása céljából.

A klaszter továbbvitele mellett szól az a tény is, hogy többoldalú partnerségben megvalósítható a Magyarországon jól működő duális képzés visszahonosítása is. Ez a kezdeményezés nagy területet fog át, így megfelelő lehet egy országos vagy makrorégió szintű döntések meghozatalához. Közös fellépésre, szakmai tapasztalatcserékre van szükség. Emellett fontos a közös pályázati lehetőségek kiaknázása, partnerségek létrehozása a munkaerő-piaci felmérés megvalósításában, határon túli ösztöndíjrendszer kialakításában, szakképzési klaszter megalapításában.

Ahhoz azonban, hogy a helyi kínálati és keresleti oldal legyen megfelelően összehangolva, szükséges egy helyi klaszter létrehozása is, amely a szakoktatás kérdéskörében hathatós intézkedéseket tud hozni. Ennek megvalósítása érdekében helyezték kilátásba a Székelyföldi Szakképzési Klaszter létrehozását.

Az egyeztetéseken továbbra is megerősítést nyert a pályaorientációs tevékenységek fontossága, ennek továbbvitele a jövőben is, illetve a vállalatok részvételének növelése a programokban. Ahhoz, hogy valódi változás történjék ezen a téren, több cég bevonására, a szakoktatás presztízsének visszaállítására van szükség. Ugyanakkor fontos a diákok követése az ALUMNI programok révén. Az iskoláknak két évig kell követniük diákjaikat, figyelemmel kíséрниük az elhelyezkedésüket, valamint azt, hogy sikerült-e az érdeklődésüknek, kompetenciáiknak, végzettségüknek megfelelő állást találniuk.

A szakoktatás legfontosabb eleme a gyakorlati oktatás, a tapasztalatok szerzése. Hargita Megye Tanácsának lehetősége van megfelelő helyszínt biztosítani a gyakorlati képzésekre több szakmában. A homoródfürdői ifjúsági komplexumban levő villákat lehet ilyen célra hasznosítani, melyeknek a feljavításánál, illetve feljavítása után a diákok szakmai irányítással sajátíthatják el a kőműves, ács, asztalos, villanszerelő, víz- és gázszerelő, kovács, lakatos, pincér, szakács, illetve más turisztikai dolgozó mesterségeket, a gyakorlati oktatás részeként.

A komplexum épületeivel kapcsolatos, a szakoktatást érintő elképzelések a következők:

33. egy nagyobb és egy kisebb villában kell első lépésként a szálláshelyeket kialakítani a gyakorlatozó diákok és mesterek számára;
34. egy villa ad helyet a berendezendő múzeumnak;
35. két villában lehet létrehozni a gyakorlatozóshoz szükséges anyagraktárat és műhelyeket (asztalos, ács, kőműves, lakatos, víz-gáz szerelő stb.);
36. engedélyezett konyha és ebédlő kialakítása a 23 A villában, amelyet ugyancsak szakgyakorlat céljára lehet működtetni;
37. melléképületek (istálló, garázs) felújítása és a működtetők általi hasznosítása állattenyésztés és lovasiskola számára.

A szakoktatásra vonatkozó, befolyásoló jogszabályok és háttéranyagok:

1. Az újraközölt 2005. évi 279-es számú a munkahelyi inas képzésről szóló törvény (Legea 279/2005 privind ucenicia la locul de munca, republicata).

E törvény szabályozza az inas képzést a vállalkozók, illetve a fiatalok szempontjából. E szerint, Romániában, 16-25 év közötti fiatalok lehetnek inasok, és ezt kötelezően egy szerződésben kell rögzíteni, lejelenteni a munkaügyi hivatalnál. E szerződés futamideje minimum 12 hónap, legfeljebb 3 év lehet és maximum 30 nap próbaidő határozható meg. A törvény szerint az inas bére legkevesebb az országos bruttó minimálbér összege kell legyen. A munkaidő az inas

számára legfennebb 8 óra lehet egy nap és hetente 5 napot dolgozhat. Az alkalmazónak kötelessége minden, a munkavégzéshez szükséges körülményt biztosítani.

2. *Az 2011-es évi 1-es számú Nemzeti oktatási törvény módosítására és kiegészítésére, valamint az oktatás minőségének biztosításáról szóló 2005. évi 75-ös számú sürgősségi kormányrendelet módosítására vonatkozó 2014. évi 94-es számú sürgősségi kormányrendelet. (OUG 94/2014 privind modificarea si completarea Legii educatiei nationale nr. 1/2011, precum si modificarea Ordonantei de urgenta a Guvernului nr. 75/2005 privind asigurarea calitatii educatiei)*

A rendelet több módosítást tartalmaz, amelyek az oktatási törvényre vonatkoznak, és pontosabb meghatározásokkal rendelkezik a szakoktatást illetően. Elsősorban az iskolák és a vállalatok számára tartalmaz szabályokat, hogyan kell megszervezniük a szak- és a duális oktatást. Ugyanakkor törvényes keretet ad ezek megvalósításához.

3. *2015. évi 4686-os számú Versenyképességi Operacionális Program 1. prioritási tengelyén zajló „Partnerség a tudásátadásért” program de minimis támogatásáról szóló miniszteri rendelet (ordinul nr. 4686/10.08.2015, schema de ajutor de minimis pentru sprijinirea „Parteneriatului pentru Transfer de cunoștințe” din Programul Operațional Competitivitate - Axa 1.)*

E program a vállalatok számára érhető el, és olyan tevékenységeket finanszíroz, mint a kutatás, fejlesztés, innováció, és ezeken belül a tudásátadás. Ez egy lehetőséget jelent a vállalatoknak arra, hogy fiatalokat képezzen ki, így hozzájárul a duális oktatás, vagy az inas oktatás népszerűsítéséhez, elterjedéséhez a vállalatok körében.

4. *Az Oktatási Minisztérium pontosításai a duális oktatási rendszer bevezetéséről (Precizările Ministerului Educației pe tema introducerii învățământului dual ca formă de organizare a învățământului profesional și tehnic)*

A közlemény a duális oktatás bevezetésével kapcsolatosan tartalmaz néhány pontosítást. Kihangsúlyozza, hogy a szakoktatás színvonalának növelésére az egyik módszer a duális képzés jelenti. A közlemény továbbá összefoglalja a fontosabb tudnivalókat a duális képzés megvalósításáról. E szerint, a képzés e formáját egy vállalat kell kérje, és az oktatás lebonyolítása közös megegyezés alapján kell történjen. A már előbb említett 94/2014-es sürgősségi kormányrendelet adja a törvényes alapot a képzések megszervezéséhez. A oktatási intézmény biztosítja a szükséges szakembereket, tanárokat az iskolai képzéshez, amely 1-2 nap lehet egy héten, míg a vállalat a gyakorlati oktatáshoz járul hozzá a szakemberekkel, szükséges eszközökkel, felszerelésekkel, ennek időtartama 3-4 nap hetente.

Kiemeli, hogy a szakoktatás az iskolákban jelenleg több csoportnak szól. A két éves oktatás a IX. osztályos végzőseinek, míg a három éves a VIII. osztály végzősei számára érhető el. A duális oktatás a kötelező oktatási év után, tehát a X. osztályt végző diákok számára szervezhető. Ezzel

szeretnének hozzájárulni a fiatalok elhelyezkedéséhez, így a duális oktatás egy átmenetet képez az iskola és a munkahely között.

V. Összefoglaló

A rendszerváltást követő változások nyomán az oktatás, tanulás folyamatosan átalakul. Az utóbbi években az elméleti oktatás nagyon felértékelődött. A munkaerőpiac azonban változik, az elméleti felkészültség mellett egyre nagyobb szükség van a naprakész, gyakorlati ismeretekre. Különösen visszás helyzetet teremt ez a folyamat a fejlődő országokban, ahol a változó körülmények még magas fokú munkanélküliséggel, elvándorlással párosulnak. Így van ez Hargita megye esetében is. Az utóbbi időben azonban átalakulni látszik a szemlélet, ami az elméleti tudás felértékelődését illeti. Térségünk vezetői egyre inkább felismerik a hagyományos szakmákban rejlő lehetőségeket, és arra törekednek, hogy visszaállítsák a szakképzés társadalmi presztízsét. Ennek érdekében Hargita megyében számos próbálkozás történt, és eredménnyel járt az oktatási intézmények, civilszervezetek, önkormányzatok és egyéb érintett intézmények együttműködésének köszönhetően. A képzések, tanfolyamok, pályorientációs tanácsadás, fiatalokat célzó pályázati rendszer és a felnőttoktatási programok mind ezt a célt szolgálják.

Folyamatban van ugyanakkor egy határon átnyúló együttműködés kialakítása, amely lehetővé tenné a külföldön bevált szakképzési gyakorlatok elsajátítását és helyi adaptálását.

A szakképzés társadalmi presztízsének megszilárdulása, a képzési struktúra munkaerő-piaci igényekhez való alakulása és a szakképzés minőségének javulása érdekében minden érintett térségi szereplő (megyei önkormányzat, oktatási intézmények, vállalkozások, szülők stb.) meghatározó szerepet játszik azáltal, hogy vállalja és teljesíti a rá háruló feladatokat.

VI. Eljárás

Cím	A Hargita megyei szakoktatás helyzete
Hivatkozás:	-
Jogi alap:	-
Stratégia / Program	Hargita megye ifjúsági stratégiája 2014-2020 5.4.3 Beavatkozási terület: Fiatalok munkaerő-piaci integrációjának elősegítése
HMT-határozat/elnöki rendelet száma és kelte:	
Illetékes struktúra:	Elemző Csoport
Végleges jelentés kelte:	-
Korábbi jelentések a témában:	
A témában folytatott konzultáció:	Az Elemző Csoport honlapja http://elemzo.hargitamegye.ro